

Aşırı Sağ Türkiye’de de Yükseliyor mu?

Son Avrupa Parlamentosu seçimlerinden sonra aşırı sağın yükselişi tekrardan epey bir gündem oldu.

Aslında Almanya ve Fransa’nın ötesinde seçimlerin geneline baktığımızda öyle abartıldığı gibi bir yükseliş söz konusu değil. Ancak Almanya ve Fransa Avrupa’nın en büyük ülkeleri oldukları için buralardaki yükseliş böyle bir algı oluşması için yetti.

Meselenin Türkiye açısından ilginç yönü ise tartışmalarda Avrupa’da aşırı sağın yükselişinden bahsedenlerin ve hatta bundan yakınların Türkiye’de nasıl bir siyasal rejimde yaşadıklarını unutmuş gözükmeleri.

AK Parti’yi “radikal/aşırı sağ” olarak tanımlamak abartılı olmakla birlikte son tahlilde AK Parti artık 2000’li yıllarda olduğu gibi bir merkez-sağ parti de değil. Aşırı-sağ ile merkez-sağ arasında bir yerde. Öte yandan, durum AK Parti’nin ittifak ortakları için daha farklı. En başta MHP ama aynı zamanda BBP ve Hüda Par Avrupa’daki radikal sağ partiler kadar, hatta yer yer onlardan da fazla, radikaller.

Türkiye’de radikal sağ fikirler öyle normalleşmiş ve siyasetin merkezine gelmiş durumda ki zaten radikal sağ eğilimli bir iktidar tarafından yönetiliyor olduğumuz unutulmakta ve bu unutkanlıkla birçok kişi Avrupa’da aşırı sağın yükselişinden ne kadar endişeli olduğundan bahsedebilmekte.

Bu noktada, Türkiye’deki iktidar ortağı radikal sağ partilerin Avrupa’daki muadillerinden birçok noktada, en başta da göçmen meselesine bakışta ayrıştukları gibi bir itiraz getirilebilir.

Göçmenlere bakış üzerinden ayrışma iddiası yanlış olmamakla beraber, unutmamak gerekir ki Avrupa’daki göçmen karşıtı radikal sağ partiler göçmen karşıtı oldukları kadar aynı zamanda İslam karşıtılar ve özellikle İslam ülkelerinden gelen göçmenlere karşılar. Diğer bir deyişle, Avrupa’da göçmenlerin dinsel aidiyeti üzerinden oluşan bir kültürel çatışma durumu var. Türkiye’de ise göçmenlerin tamamına yakını Müslüman. Bu sebeple MHP, BBP ve Hüda Par millî ve dinî başka birçok konuda radikal fikirlere sahip olmakla beraber, son tahlilde muhafazakâr partiler oldukları için Türkiye’deki göçmenleri içinde buldukları ittifak koşullarının da etkisiyle tolere edebiliyorlar.

Bu noktada, muhalefet cenahından bir radikal sağ parti olan ve göçmen sorununu tolere etmeyen Zafer Partisi’nin seküler eğilimli olduğunu unutmamak gerekiyor. Ki o da son tahlilde MHP geleneğinden geliyor.

Tüm dünyada radikal sağ siyaset, aşırı milliyetçi, aşırı muhafazakâr ve otoriter fikirlere sahiptir. Yerlililik, yani kendinden gördüğü kolektif grup ve onun kimliğini her şeyin önüne koyma bu siyasetin tipik bir özelliğidir. Bu doğrultuda radikal sağ siyaset, kendi dışındaki kişi ve gruplara karşı kendi hiyerarşik üstünlüğünü güçlü bir şekilde vurgular. Düşman olarak gördüğü kişi ve gruplara, ki düşman olarak gördüğü birileri mutlaka hep vardır, toleranssızdır. Hasım gördüklerinin güç kullanılarak sindirilmesini ve hatta yok edilmesini hararetli bir şekilde savunur.

Bugün Türkiye’de üç tip radikal siyasi parti var: Milliyetçi radikal, dinci radikal ve sol radikal.

Milliyetçi radikal partilere en belirgin örnek MHP ve Zafer Partisi’dir.

Dinci radikal partilere örnek Yeniden Refah ve Hüda Par’dır.

Büyük Birlik Partisi’ni hem milliyetçi hem dinci radikal partiler içerisinde değerlendirmek mümkündür.

Solcu radikal partilere örnek ise TİP, TKP gibi sosyalist partiler verilebilir.

Avrupa’da,Almanya’daki “Almanya için Alternatif”, Fransa’daki “Ulusal Birlik” veya İtalya’daki “İtalya’nın Kardeşleri” gibi radikal sağ partiler muhafazakâr eğilimlere sahip olabilmekle beraber temelde dinci değil, milliyetçi radikal partilerdir. Bu partilerin Türkiye’deki en yakın muadili Zafer Partisi’dir.

Batı dünyası ile İslam dünyası arasında tarihsel düzeyde sekülerleşme süreçlerindeki farklılıklardan kaynaklı olarak Batı dünyasında dinci radikal partiler bugün ya hiç yoktur ya da aşırı marjinalerdir.

Sonuç olarak, son seçim sonrası Avrupa’da “yükselişte” olduğu söylenen durum son 8-9 senedir zaten Türkiye’nin gerçeği. Türkiye’de yükselecek bir aşırı sağ yok çünkü zaten iktidarda. Ancak son dönemde Erdoğan’ın CHP’yle yürüttüğü “normalleşme” süreci, MHP’nin siyasal rejim içindeki etkisinin azalmasıyla beraber aşırılıkların törpülenerek Türkiye’de siyasetin yeniden merkeze yaklaşması potansiyeli taşıyor.

Emrah Gülsunar, "Aşırı Sağ Türkiye’de de Yükseliyor mu?"

<https://www.fikirtepedi.com/siyaset/asiri-sag-turkiyede-de-yukseliyor-mu/>

(Yayın Tarihi: 13 Haziran 2024).